

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 3239/2023
11.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Гордане Комненић, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Јована Хинић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, чији је законски заступник Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1979/22 од 26.10.2022. године, у седници одржаној 11.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1979/22 од 26.10.2022. године у преиначујућем делу.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1979/22 од 26.10.2022. године у одбијајућем делу, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1979/22 од 26.10.2022. године у одбијајућем делу.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 13207/2021 од 21.06.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор апсолутне ненадлежности тог суда. Ставом другим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности тог суда. Ставом трећим изреке, одбијен је предлог туженог да се одреди прекид поступка у овој правној ствари. Ставом четвртим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима исплати укупно 4.174.900,56 динара, односно сваком од тужилаца по 1.391.633,52 динара са законском затезном каматом од 21.06.2022. године као дана пресуђења до исплате, као и да им солидарно надокнади парничне трошкове од 381.841,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом шестим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу преко досуђених 4.174.900,56 динара до укупно тражених 6.422.923,92 динара, односно преко износа

којим је сваком од тужилаца досуђено од по 1.391.633,52 динара до траженог сваког од тужилаца од по 2.140.976,64 динара са каматом на ту разлику.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1979/22 од 26.10.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и усвојена жалба тужилаца па је преиначена првостепена пресуда у побијаном одбијајућем делу одлуке о главном захтеву из става шестог изреке, тако што је обавезан тужени да тужиоцима поред већ досуђеног износа од укупно 4.174.900,56 динара односно сваком од тужилаца по 1.391.633,52 динара, исплати још 2.248.023,36 динара односно сваком од тужилаца још по 749.341,12 динара (укупно 6.422.923,92 динара односно сваком од тужилаца по 2.140.974,64 динара), са законском затезном каматом од 21.06.2022. године као дана пресуђења до исплате и у делу одлуке о трошковима поступка из става петог изреке тако што је обавезан тужени да тужиоцима поред већ досуђеног износа од 381.841,00 динара солидарно накнади трошкове парничног поступка од још 245.514,00 динара (укупно 627.355,00 динара) са законском затезном каматом од извршности до исплате, док је у преосталом побијаном, а непреиначеном делу одлуке о главном захтеву и трошковима поступка (став пети изреке) првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове жалбеног поступка од 256.760,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, побијајући је због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се, у делу у ком је изјављена против одбијајућег дела, о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној применом члана 404 ЗПП.

Тужиоци су поднели одговор на ревизију.

Врховни суд је најпре испитао побијану пресуду у преиначујућем делу, применом члана 408. у вези члана 403 став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20) и оценио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, у препису ЛН број .. КО Петроварадин од 25.01.2021. године отац тужилаца сада пок. ГГ уписан је као сувласник парцеле број .. потес „ширине“ по врсти земљишта градско-грађевинско земљиште, по култури њива IV класе, површине 1176м² у приватној својини и то са делом од ²¹/60. Поред њега, такође са правом приватне својине на истом земљишту уписни су тужиоци са уделом сваки од по ¹³/60. Отац тужилаца је преминуо ...2006. године, па је Основни суд у Новом Саду након спроведене оставинске расправе 22.05.2019. године донео решење о наслеђивању О. 1157/19 по ком су заоставштине иза пок. ГГ коју чини праметна некретнина у ²¹/60 делова по правном основу законског наслеђивања наследили тужиоци по ¹/3 дела. Решење је постало правноснажно 12.06.2019. године, али га тужиоци нису спровели у јавним књигама. Када би се сабирали удели тужилаца који су они имали пре наслеђивања сада пок. оца по ¹³/60 делова са уделима који су од њега наследили по ⁷/60 делова, коначни удели тужилаца на предметној парцели износили би по ²⁰/60 делова. Према плану генералне регулације Алибеговца са подручјем за

породично становање на југоистоку Петроварадина („Службени лист Града Новог Сада“ број 8/2019) и Плану детаљне регулације Буковачког платоа у Петроварадину („Службени лист Града Новог Сада“ број 13/2019) предметна парцела представља земљиште у грађевинском подручју, а према намени земљиште представља јавну површину - регулацију Улице ... у Петроварадину. Фактички на терену непокретност је ушла у састав Улице ... у површини од 986м² односно са 83,8% укупне површине и у том делу је делимично опремљена инфраструктуром и неометано је користи неограничен број лица као јавну и саобраћајну површину - улицу. Опремљена је водном, електроенергетском, телекомуникационом и гасном инфраструктуром а саобраћајна површина јој је изграђена од асфалтног застора. Преостали део парцеле ограђен је оградом и функционално се користи са суседним грађевинским парцелама. На тај начин изграђена ограда представља фактичку регулациону линију. Поступак експропријације предметне некретности није спроведен, нити је правном претходнику тужилаца као ни тужиоцима исплаћена накнада за наведено земљиште. Тржишна вредност предметне парцеле на дан пресуђења (21.06.2022. године) износи 5.461,67 динара по м², па вредност целе парцеле површине 11ха 76м² износи 6.422.923,92 динара, те би сваком од тужилаца спрам њихових власничких удела који износе по 20/60 припао износ од по 2.140.974,64 динара.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 1. став 1. Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и члана 58. Устава Републике Србије и члана 58. став 1. Устава РС утврдио да је дошло по повреди права на мирно уживање имовине тужилаца како за део парцеле који је приведен намени, јер су у том делу тужиоци лишени имовине, тако и за преостали део парцеле који није приведен намени јер су у том делу тужиоци ограничени у мирном уживању имовине услед непривођења земљишта намени у дужем временском периоду и поред постојања планског акта. У датој ситуацији, по становишту првостепеног суда, тужиоцима припада накнада за предмену парцелу у висини утврђене тржишне вредности непокретности сразмерно уписаном сувласничком уделу сваког од тужилаца по $\frac{13}{60}$, па је у том делу усвојио тужбени захтев. У преосталом делу, односно за износ тражене накнаде у висини сразмерно наслеђеном уделу сваког од тужилаца од $\frac{7}{60}$ делова, првостепени суд је одбио тужбени захтев, уз закључак да наслеђени удели не представљају имовину тужилаца јер упис права сувласништа тужилаца на тим уделима није спроведен у јавним књигама.

Другостепени суд је прихватио као правилно становиште првостепеног суда да је у датој ситуацији учињена повреда права на мирно уживање имовине као и да по том правном основу тужиоцима припада право на исплату тражене накнаде за предметну парцелу применом члана 1 Протокола број 1 уз Конвенцију и члана 58. став 1. Устава РС. Међутим, по становишту другостепеног суда, у погледу одлуке о висини тужбеног захтева по наведеном правном основу, тужиоцима поред досуђене припада и тражена разлика накнаде у висини сразмерно наслеђеним уделима од по $\frac{7}{60}$ делова, јер су сагласно члану 212 Закона о наслеђивању наслеђени удели постали имовина тужилаца у моменту смрти њиховог пок. оца, због чега је другостепени суд преиначио првостепену пресуду у одбијајућем делу и усвојио захтев за исплату тражене разлике накнаде. У преосталом усвајајућем делу другостепени суд је потврдио првостепену пресуду.

По оцени Врховног суда, изнето становиште другостепеног суда у преиначујућем делу побијане одлуке засновано је на правилној примени материјалног права.

Наиме, чланом 9. став 1. Закона о наслеђивању („Службени гласник РС“ бр. 746/95, 101/03 и 6/15), прописано је да први наследни ред чине оставиоचेви потомци и његов брачни друг, док је ставом 2. истог члана прописано да оставиочева деца и брачни друг наслеђују на једнаке делове. Чланом 212. став 1. истог закона прописано је да заоставштина прелази по сили закона на оставиочеве наследнике у тренутку његове смрти.

У смислу цитираних законских одредаба следи да заоставштина умрлог прелази по сили закона на његове наследнике у тренутку његове смрти, у висини наследних делова који им по закону припадају, па сагласно становишту другостепеног суда, реч је о оригинарном начину стицања својине на основу закона, због чега решење о наслеђивању као и упис права власништва у том случају има деклараторан карактер. То истовремено значи да упис у јавну књигу није услов за стицање својине наслеђивањем. Управо супротно, у смислу члана 33. Закона о основама својинскоправних односа, упис у јавну књигу је услов за стицање права својине само када је својина стечена на основу правног посла, а не и када се ради о стицању својине на други одговарајући начин одређен законом (наслеђивањем, одлуком државних органа и др.).

Имајући у виду наведено, и по оцени Врховног суда, тужиоци су по основу наслеђа иза пок. оца, постали сувласници са $\frac{7}{60}$ делова на предметној непокретности у тренутку његове смрти на основу члана 212. Закона о наслеђивању, те стога наслеђени удели од по $\frac{7}{60}$ делова на предметној парцели представљају имовину тужилаца, поред и заједно са уписаним уделима у јавним евиденцијама од по $\frac{13}{60}$. У складу са чланом 1 Протокола број 1 уз Конвенцију и члана 58. став 1. Устава РС, то значи да у датој ситуацији тужиоцима због повреде права на мирно уживање имовине поред тражене накнаде сразмерно уписаним сувласничким уделима, припада и разлика тражене накнаде за предметну парцелу сразмено наслеђеним уделима од по $\frac{7}{60}$ делова. Стога ревизија неосновано побија правилност одлучивања другостепеног суда у погледу одлуке о висини тужбеног захтева у преиначујућем делу.

Из изнетих разлога, применом члана 414. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

У односу на одбијајући део побијане пресуде, којим је правноснажно одлучено делимичним усвајањем тужбеног захтева, нису испуњени услови из члана 404. ЗПП, јер су у наведеном делу одлуке нижестепених судова у складу са правним схватањем израженим кроз одлуке Врховног суда, да у ситуацији када је земљиште фактички приведено намени у складу са планским актом, као и у ситуацији када земљишта у дужем временском периоду није приведено намени и поред постојања правног акта, постоји повреда права на мирно уживање имовине која у смислу члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију и члану 58. Устава Републике Србије може бити отклоњена исплатом адекватне новчане накнаде власнику. Из изнетих разлога, одлучено је као у ставу другом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије у наведеном делу у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је оценио да ревизија није дозвољена.

Чланом 403. став 3. ЗПП, прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба у овој правној ствари поднета је 23.03.2021. године. Вредност предмета спора побијаног дела цени се у односу на сваког од тужилаца појединачно, с обзиром да они нису јединствени и нужни супарничари, у смислу члана 210. ЗПП. У односу на сваког од тужилаца, вредност предмета спора побијаног дела је 1.391.633,52 динара.

С обзиром да се ради о имовинскоправном спору у коме вредност предмета спора побијаног дела у односу на сваког од тужилаца не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, Врховни суд је оценио да је ревизија у овом делу недозвољена, применом члана 403. став 3. ЗПП.

Из изнетих разлога, применом члана 413. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић